

dels sistemes d'allotjament alternatius (entre els quals el mal anomenat *time-sharing* o temps compartit), també han fet reflexionar els grans grups econòmics (i els més petits!) sobre la manera de diversificar productes i destinacions per mantenir els espectaculars creixements de la facturació. Servesqui d'exemple el fet que el Grup Barceló, nascut a Mallorca, augmenta el 40% la seva facturació i que els establiments que té a les Balears ja només representaven un 10% dels resultats del grup l'any 1998. Un altra estratègia d'aquesta acomodació és la del majorista TUI que té 1.200 pàgines a Internet dedicades al turisme ambiental; segons els seus dirigents, són conscients de la responsabilitat dels grans grups de les tres S: *sun, sand, sea* (sol, arena, mar; hi ha qui n'hi afegeix dues més, sexe i sangria, per referir-se a les mutacions d'aquestes destinacions tradicionals afectades d'obsolescència), però ara se'n predica la substitució per tres S noves: seguretat, sanitat, satisfacció, amb l'horitzó de la qualitat. Tot sigui per guanyar més.

De totes maneres els horitzons no són homogenis i el paper de les administracions públiques més conscienciades del seu paper de reguladores de la planificació turística es mou entre la "sostenibilitat" com a paradigma de futur per mitigar els impactes econòmics, socials i ambientals del turisme, i la dita d'aquell polític d'un país en emergència turística: "*Let's be rich first and clean up later*" (fem-nos rics de primer, que ja netejarem després). Però és cert que les destinacions tradicionals com Acapulco, Benidorm, Hawaii, Niça, Miami... han pres consciència que els seus models turístics madurs o saturats necessiten, pensant en el futur, una remodelació que lligui la seva imatge turística consolidada amb les noves demandes, més exigents i amb motivacions més diverses. A les Illes Balears –destinació d'onze milions de turistes anuals– s'ha generat una densa legislació turística amb controvèrsies, motivada per aquests fenòmens de saturació turística. En un dels seus municipis, Calvià, una de les destinacions més "madures" de la Mediterrània, s'ha posat en marxa l'Agenda Local 21, que vol casar les recoma-

nacions de sostenibilitat de la Cimera sobre el Medi de Rio de Janeiro, de l'any 1992, amb les destinacions turístiques de masses. La voladura amb dinamita dels hotels més antics és l'espectacular carta de presentació dels processos d'esponjament d'aquesta mena de recursos turístics.

No hi ha "milions de milionaris", deia un gran empresari turístic, en el sentit que la demanda de turisme de qualitat per a totes les destinacions no pot ser satisfeta. Per tant, l'accés al turisme de les classes mitges i mitjanes-baixes continuarà amb fenòmens de massificació, per als quals l'experiència actual ha dissenyat eines d'un control millor. És en aquest sentit que es mantendran encara molts d'anys els escenaris tradicionals de masses, sol i platja, turisme de ciutats i les franges de turisme més tradicionals, contrapuntats, tanmateix, per fenòmens com els ja esmentats: l'impacte de les noves tecnologies en el negoci turístic, el comportament més actiu de la demanda, en detriment del paquet planificat a un lloc massificat, o els canvis en la producció de les empreses turístiques que oferiran productes més fragmentats: segones i terceres vacances, caps de setmana i ponts de calendari llargs, *day trips* a llocs més allunyats –que en certa manera difuminen l'estacionalitat–, nous llocs, noves propostes, però amb una inèrcia important de les antigues.

Les megatendències de futur ens anuncien el manteniment del consum turístic, per més que puguin canviar algunes destinacions. El desig de viatjar augmentarà, però vers on ens farà viatjar el màrqueting futur, on ens barraran el pas els conflictes, on ens satisfaran la il·lusió de viatjar per cinc o sis països en un sol dia (encabits en un parc temàtic ben desinfectat), o com canviaran els hàbits de viatge a partir del turisme virtual que ja es prodiga per la Xarxa, heus aquí unes qüestions que podem intuir, però sobre les quals no podem assegurar res. Com deien les àvies d'abans, si sabéssim endevinar, ja ens bastaria per a viure. D'això, ara en diuen prospectiva de mercats.

Geògraf. Professor a l'Escola de Turisme de la Univ. de les Balears

Continuarem parlant

VICENT PITARCH

Ves per on, ni tan sols les llengües podien estalviar-se de veure's immerses dins la cita obligada de les cerimònies mil·lenaristes. Potser en el nostre cas l'operació compta amb un mínim de justificació, per tal com disposem de personatges egregis –i ací esdevé indefugible l'al·lusió a Arnau de Vilanova i a sant Vicent Ferrer– que excel·liren, en les seues èpoques respectives, justament per llurs conviccions profundes sobre l'adveniment de cicles històrics radicalment nous, per la seua fe en una escatologia cristiana que els sobrevenia en termes inexorables, infal·libles. El cas és que s'ha imposat la moda de trobar-te, a tot arreu i en qualsevol circumstància, amb la qüestió obligada de quins han d'ésser els esdeveniments del nou mil·lenni. No cal dir que aquesta mena d'inquietuds es difonen envoltades en un ambient de confusió, la qual comença per la mateixa nebulosa en què resta fins i tot el punt de partida crucial d'aquest període. Per aquest camí, la imminent vespra de cap d'any

tindrà el principal encant en les embrolles que fomentarà al voltant de la seua transició: en efecte, ens menarà simplement a un nou any?, o bé a un altre segle, o potser a un mil·lenni nou? En aquesta confusió han començat a col·laborar els auguris que circulen, dins l'apassionant univers de la informàtica, sota l'etiqueta d'efecte 2000.

Tot plegat –vull dir, la temperatura ambiental atida mitjançant les escalfors de profecia i d'inseguretat– exhibeix una patina indiscutible de tonalitat reaccionària. És clar, en la conjuntura present compta amb molts trumfos a la mà. Per començar, qui té el negoci assegurat, i redó, en tot aquest muntatge mil·lenarista és el gremi dels traficants i botiguers del consum. Profit que els faça.

Definitivament, què ocorrerà, en el tercer mil·lenni, amb les llengües? Doncs, si fa no fa, allò que ha passat en el segon, i que va passar en el primer, i en el... La història de les llengües té acreditada una trajectòria tan formidable que ni tan sols admet com a unitat de mesura el mil·lenni. De fet, això del mil·lenni tercer no deixa de ser una broma força irrellevant en els annals

El món seguirà sent un lloc de prodigis i misèries

i en la dinàmica inabastables del llenguatge. Ben mirat, a partir de l'any que ve les llengües continuaran pel seu seu camí venerable de constituir-se en un dels factors –i dels indicadors– angulars del procés d'estructuració que guiarà els diversos col·lectius socials –si ho preferiu, nacionals– que continuaran habitant aquest planeta.

A les acaballes del segle XX les aldees supervivents mantenen el tret inconfusible del monolingüisme sòlid i impertorbable. Potser amb l'adveniment de l'aldea global tan anunciada per al segle XXI (n'hi ha d'agosarats que s'arrisquen a preveure el transcurs de la totalitat del mil·lenni que ens espera) arribe a desaparèixer de la faç de la terra la comunicació càlida i personalitzada –el llenguatge oral–, la qual, en tal cas, sucumbiria sota la força aclaparadora d'un codi de comunicació estrictament digitalitzat, qui sap si purament visual –això és, sense les servituds de l'oralitat–, únic i unificador. Una tal perspectiva, o fantasia, ens situaria, no cal dir-ho, fora de la història bastida per les persones, la qual hauria cedit el pas a l'imperi dels robots.

El fantasma de l'anivellament lingüístic universal –que algú pretén vaticinar tot emparant-se en l'ímpetu expansiu de l'anglès– no passa de ser un recurs de la capacitat imaginativa de cadascú. Les dades més o menys objectives que tenim a l'abast ens faculden per assajar temptejos prospectius segons els quals en els anys que ens sobrevindran s'establirà una batalla oberta entre aculturació i identitat, una batalla que serà –de fet, ja ha començat a ser-ho– especialment significativa al si de la Unió Europea. Des d'aquesta òptica, ara com ara res no augura que el mosaic lingüístic europeu haja d'experimentar canvis substancials, en una perspectiva a curt o mitjà termini.

Siga com siga, no seré jo qui negarà que la fantasia desfermada i el creure de la ciència-ficció constitueixen una *divertimento* encantador en temps de desconcert. Mentrestant, segurament que la diversitat de nacions continuarem el propi camí, que farem parlant.

Lingüista i professor de l'Institut F. Ribalta de Castelló

La demografia dels pròxims cent anys

ANNA CABRÉ

Predir és una manera com una altra d'equivocar-se. Fins i tot en una disciplina com la demografia, parenta pobra de les ciències socials, que malviu però sobreviu gràcies a la seva disposició a fer previsions xifrades amb tot detall, el futur sol desdir amb tossuderia els càlculs que l'havien anunciat. La predicció s'ha de considerar, doncs, com un joc, fins i tot com un exercici de reducció a l'absurd, més que no pas com una tasca científica.

Abans d'arriscar-nos a cent anys vista, fóra bo anar cent anys enrere: som a finals de 1899 i volem imaginar la demografia dels pròxims cent anys. A Catalunya hauríem pogut ni tan sols imaginar que la vida mitjana passaria de 40 a 80 anys?, que el 90% dels nascuts viurien més de 65 anys? que la fecunditat fóra d'1,2 fills per dona? que la població passaria de menys de 2 milions a més de 6 milions? que vindrien 3 milions d'immigrants? Al món: hauríem pogut preveure els 6.000 milions que clouen el segle XX quan el segle XIX, ja pletòric, tancava amb 1.600? Hauríem gosat predir les immenses carnisseries de les guerres mundials i dels exterminis que han caracteritzat el segle? Hauríem cregut possible que els governs financessin operacions publicitàries anunciant preservatius? O que un país on viu la cinquena part de la humanitat portés endavant durant 25 anys i amb notable èxit una política d'infant únic?

M'equivocaré, segur. Però diré la meva. Crec que les previsions demogràfiques que s'han fet no es compliran. Que la població del món no s'estabilitzarà, ni l'any 2100, ni mai. Això no vol dir que hagi d'augmentar per sempre més, el creixement extraordinari del segle XX molt probablement no continuarà. Podria fins i tot haver-hi moments de decreixement, a finals del se-

ARXIU / MARK PETERS

La població del món no s'estabilitzarà, ni l'any 2100, ni mai.

gle XXI o en el següent. El procés de descens radical de la fecunditat podria prefigurar el que serà habitual als països que emprenguin un procés de canvi accelerat. La vida s'allargarà fins a límits imprevisibles. Hi ha qui diu 120, 130 anys... Però no és gens segur que hi hagi convergència de les situacions demogràfiques dels diferents països i continents. Molt hauria de canviar el món perquè els pronòstics de gran longevitat poguessin ser universals.

Segurament, en els propers cent anys el món continuarà essent el que sempre ha estat: el lloc dels prodigis i de les misèries, dels medicaments miraculosos i de les neteges ètniques. Tant de bo que els prodigis abundin i que les misèries minvin. I que tot plegat estigui ben repartit!

Directora del Centre d'Estudis Demogràfics
de la Universitat Autònoma de Barcelona